Lyhyesti sanottuna

Energiakriisi nostaa hintoja – kasvua heikentävät vaikutukset vielä edessä

Kansainvälinen talous, Rahapolitiikka | 29.09.2022

Energian hinnat ovat nousseet voimakkaasti euroalueella. Etenkin maakaasu ja sähkö ovat kallistuneet Venäjän hyökkäyssodan seurauksena. Energiakriisi voi vaikuttaa euroalueen talouskehitykseen pitkään. Euroalueen jäsenmaat ostavat merkittävän osan käyttämästään energiasta euroalueen ulkopuolelta. Esimerkiksi vuonna 2020 tuontienergian osuus oli yli 60 % euroalueella käytetystä energiasta.

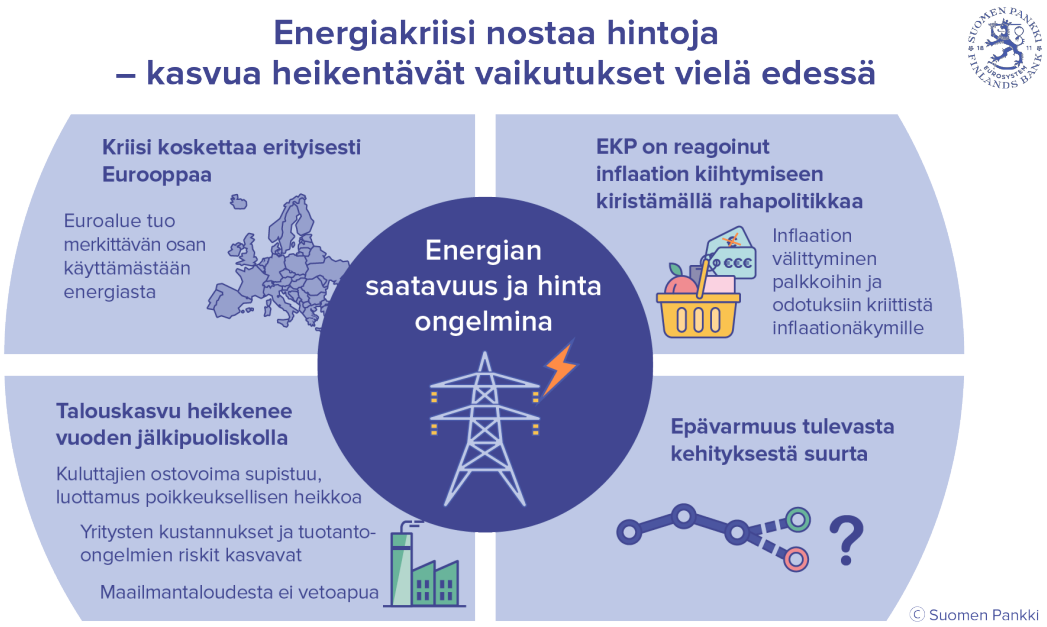
Euroalueen tuontituotteiden hinnat ovat nousseet merkittävästi energian hinnannousun vuoksi. Samaan aikaan vientituotteiden arvo on noussut, mutta paljon tuontia vähemmän. Tämä kasvattaa yritysten ja kotitalouksien kustannuksia sekä lisää julkisen talouden menoja.

Energiakriisi näkyy laajasti tavaroiden ja palveluiden hintojen nousuna. Kriisin talouskasvua heikentävät vaikutukset ovat vielä pääosin edessäpäin. Maailmankaupasta ei tule tukea euroalueen taloudelle. Talouskasvu on hidastunut Yhdysvalloissa ja Kiinassa, mikä heikentää euroalueen vientinäkymiä. Taantuman mahdollisuutta euroalueella ei voida sulkea pois.

Euroalueen talous elpyi vielä alkuvuonna 2022 koronapandemiasta; vuoden toisella neljänneksellä kasvu oli jopa ennakoitua nopeampaa. Talous kasvoi alkuvuodesta, koska koronan

myötä syntyneet tuotantoketjuhäiriöt hellittivät ja vapaa-ajan palveluiden kysyntä elpyi. Näiden tekijöiden antama kasvusysäys kuitenkin hiipuu, ja kasvu heikkenee kuluvan vuoden jälkipuoliskolla. Euroopan keskuspankin syyskuisen ennusteen mukaan euroalueen talous kasvaisi tänä vuonna 3,1 % mutta ensi vuonna vain 0,9 %. EKP:n ennusteessa esitetään myös heikomman kehityskulun skenaario, jossa ensi vuoden kasvu jää euroalueella selvästi negatiiviseksi.

Kuvio 1.

Inflaationäkymiin liittyvä epävarmuus on kasvanut

Euroalueen ja monien muiden keskeisten talousalueiden inflaatio eli yleinen hintojen nousu on kiihtynyt tänä vuonna voimakkaasti. Elokuussa inflaatio oli euroalueella 9,1 %. Sitä on kiihdyttänyt erityisesti energian ja ruoan kallistuminen, mutta tämän vuoden kuluessa myös monien muiden tuotteiden hinnat ovat alkaneet kivuta ylöspäin. EKP:n ennusteen mukaan euroalueen tämän vuoden inflaatio on keskimäärin 8,1 %, mutta ensi vuonna inflaatio hidastuu 5,5 prosenttiin ja tasaantuu vuonna 2024 noin 2,3 prosenttiin. Kiihtyneeseen inflaatioon EKP on reagoinut kiristämällä rahapolitikkaa.

Inflaatioon liittyvä epävarmuus on kasvanut, ja yllättävätkin käänteet ovat mahdollisia. Erityisesti energian hintoihin ja saatavuuteen liittyy riskejä. Nykyisen nopean inflaation välittyminen palkkoihin ja inflaatio-odotuksiin voi johtaa luultua pitkäkestoisempaan nopean inflaation aikakauteen. Voimistunut kuluttajahintojen nousu ei ole toistaiseksi heijastunut kovin vahvasti euroalueen palkkakehitykseen, ja inflaatio-odotukset ovat pysyneet 2 prosentin tuntumassa.

Myös ennakoimattomat muutokset sotatilanteessa voivat vaikuttaa talousnäkymiin. Euroalueen talouden sopeutumiskyky energiamarkkinoiden muutokseen on ratkaisevaa inflaatio- ja kasvunäkymille.

Euroopan keskuspankki kiristää rahapolitiikkaansa

Inflaation kiihtymisen takia Euroopan keskuspankki on aloittanut rahapolitiikan kiristämisen. Heinä- ja syyskuun korkokokouksissaan EKP nosti ohjauskorkojaan yhteensä 1,25 prosenttiyksikköä. Rahapolitiikan kiristymisen ja siihen liittyvien odotusten vaikutuksesta useat eri korot, kuten valtioiden ja yritysten joukkovelkakirjalainojen korot, ovat nousseet euroalueella. Myös pankkien myöntämien lainojen korot ovat alkaneet nousta.

EKP:n neuvosto odottaa joutuvansa nostamaan korkoja vielä useassa kokouksessa, jotta kysyntä vaimenee eikä taloudessa aleta odottaa inflaatiovauhdin jäävän nopeaksi. On tärkeää, ettei hintojen nousu kärjisty palkkojen ja hintojen vuoroittaiseen nousukierteeseen. Korkojen nousujen tarkoituksena on varmistaa hintojen nousuvauhdin tasaantuminen 2 prosenttiin keskipitkällä aikavälillä.

Energiakriisi asettaa uusia haasteita myös euroalueen julkiselle taloudelle. Jo ennen energiakriisin käynnistymistä yli kolmasosassa euroalueen talouksista pitkän aikavälin velkakestävyyteen liittyi merkittäviä huolia. Kestävällä tasolla oleva julkinen velkaantuneisuus tukee rahapolitiikan edellytyksiä saavuttaa hintavakaustavoitteensa.

Asiasanat

energia, euroalue, inflaatio, rahapolitiikka